

**(Statement 1^e termijn raadsvergadering, wethouder Jim Janssen, d.d. 12 februari 2019)
(Voor publicatie: alleen feitelijk uitgesproken tekst geldt)**

Geachte voorzitter, Geachte leden van de raad,

Het is goed dat we hier staan. Het is namelijk de eerste keer dat het college zijn verhaal kan vertellen. Dat we als college dit dossier van context kunnen voorzien. Het was een bewuste keuze om hierover eerst met uw raad in debat te gaan, en niet met derden. En ik vind het ook belangrijk om u deze volledige context hier eerst te schetsen. Daarom vraag ik u eerst vriendelijk of ik dat, als onderdeel van mijn eerste termijn, zou kunnen voltooien zonder interrupties. Ik verwacht hiervoor 10 á 15 minuten nodig te hebben. We denken dat uw raad er mee gediend is, om de context goed neer te zetten, zonder onderbrekingen. Daarna zal ik uiteraard ingaan op al uw vragen.

Voordat ik begin wil ik u graag duiden hoe de informatie de afgelopen weken tot stand en tot bij u is gekomen. Sommigen van u vinden het fragmentarisch, laat, enz. Dat begrijp ik, maar dat komt omdat wij naar aanleiding van de publicaties heel veel vragen kregen. Die betroffen zeer vaak vertrouwelijke informatie. Er moest met de Algemene verordening gegevensbescherming, de Wet Openbaarheid Bestuur, de Gemeentewet en de interne regelingen in de hand bekeken worden of we stukken wel konden vrijgeven, of daar toestemming voor moest komen van anderen (bv van de melder, het SSC of andere gemeentebesturen), er moesten namen worden weggelakt, enzovoorts. En we hebben, juist vanwege de gevoeligheid, maar een beperkt aantal daartoe bevoegde ambtenaren ter beschikking. Mijn excuses dan ook voor het daardoor veroorzaakte ongemak aan uw raad.

Voorzitter, uiteraard willen wij graag al uw vragen beantwoorden. Ik sta hier omdat ik momenteel verantwoordelijk ben voor de uitvoering van uw raadsopdracht SSC-ZL en omdat ik als portefeuillehouder Personeel en Organisatie verantwoordelijk ben voor de ambtelijke integriteit en dus ook voor meldingen, procedures en onderzoeken daaromtrent. Want zo is de taakverdeling: de burgemeester is verantwoordelijk voor bestuurlijke integriteit (raad en college), de wethouder P&O voor ambtelijke integriteit. Ik verwijs in dit kader ook naar het rekenkamerrapport uit 2014, waarin dit duidelijk staat uitgewerkt.

Laat ik beginnen met wat eerder al is opgenomen in de Raadsinformatiebrief van 7 februari, en dat is te constateren dat het college eraan hecht voorop te stellen dat het de impact van de gebeurtenissen, die het afgelopen jaar in het dossier SSC-ZL hebben plaatsgevonden, voor betrokkenen in het bijzonder, alsook voor de organisatie als zodanig, ten zeerste betreurt. De gemeentesecretaris en ik hebben dit al op 23 januari, namens het college, aan de meest betrokken ambtenaren uitgesproken (daarbij is hen ook de brief waarin dat nog eens staat overhandigd), wij hebben dat, zoals gezegd, op 7 februari aan uw raad geschreven, en ik hecht eraan om dat ook hier nog een keer in deze raadsvergadering te herhalen.

Als wethouder personeel en organisatie sta ik hier met een dubbel gevoel. Enerzijds wordt het college iets verweten dat geen recht doet aan de werkelijkheid. Anderzijds wil ik heel graag verder met de medezeggenschap en de bonden. Beide punten zal ik u toelichten.

Allereerst: ons wordt iets verweten, dat geen recht doet aan de werkelijkheid. Daarvoor neem ik u eerst graag mee naar de feiten. Even terug naar de aanleiding: de colleges van Maastricht, Sittard-Geleen en Heerlen hebben in het najaar van 2015 de Gemeenschappelijke Regeling SSC-ZL opgericht, op basis van goedkeuring door de drie gemeenteraden in 2014. Met dit gezamenlijke dienstencentrum willen we niet alleen kosten besparen. Aanvullende doelen zijn onder meer het bevorderen van samenwerking, gezamenlijke professionalisering en kwetsbaarheidsreductie.

Gaandeweg groeit het verzet tegen de **vorming** van het SSC-ZL vanuit het GO Maastricht. De irritatie neemt toe omdat het GO daar niet over gaat – en ik citeer hier de Collectieve Arbeidsvoorwaarden van de Nederlandse gemeenten, ook wel CAR-UWO genoemd: “Het Georganiseerd Overleg heeft primair een taak op het terrein van het vaststellen van arbeidsvoorwaarden en van de wijze waarop bij bijvoorbeeld een reorganisatie, fusie of verzelfstandiging de belangen van de betrokken medewerkers veilig kunnen worden gesteld door de opstelling van een sociaal statuut of sociaal plan. De Ondernemingsraad heeft primair een taak bij voorgenomen besluiten van de werkgever over bedrijfsorganisatorische, economische of financiële aangelegenheden.”¹ Anders gezegd: de ondernemingsraad praat mee over de vorming van het SSC-ZL, het Georganiseerd Overleg gaat daar niet over, deze gaat alleen over de arbeidsvoorwaarden.

Bij de andere gemeentebesturen groeit ten gevolge daarvan de druk op Maastricht, om over te kunnen gaan tot definitieve vorming van het SSC-ZL. Dat is ook de teneur van die bewuste vergadering op 1 maart van het GR-bestuur van het SSC-ZL. En dat leidt tot de vraag vanuit het bestuur SSC-ZL of ervaren tegenwerking juridisch aangepakt kan worden. Deze vraag wordt snel en voortvarend (middels juridisch advies) door de directeur SSC-ZL, in opdracht van het bestuur, uitgezocht en het antwoord is negatief. Daarmee is de kous af. Hamvraag is uiteraard of de veelbesproken vraag gesteld had mag mogen worden vanuit het bestuur van SSC-ZL aan John Aarts als voorzitter van dat bestuur, namelijk om uit te zoeken of GO-leden juridisch aangepakt of zelfs ontslagen kunnen worden. Het antwoord op die vraag voorzitter is: “Ja!” Die veelbesproken vraag mag gesteld worden. Zowel Capra als Pels Rijcken constateren dat een dergelijke vraag zelfs gesteld **moet** worden.

Dan het verspreiden van de concept-notulen, voorzitter. De OR confronteert de gemeentesecretaris in zijn rol van WOR-bestuurder met deze notulen op 11 april. Vakbondsbestuurders confronteren vervolgens de burgemeester in haar rol als waarnemend voorzitter GO een dag later ermee. De burgemeester doet navraag naar de status van het document. Daarbij blijkt het om een concept te gaan en dat bij vaststelling in de bestuursvergadering van het SSC-ZL op 4 april de betreffende passage al is geschrappt, onder meer omdat deze het besprokene niet juist weergaf. Daarnaast wordt duidelijk dat het om een vertrouwelijk document gaat, dat dus niet vrijelijk verspreid mag worden. Dit alles koppelt de burgemeester op 17 april (telefonisch) en op 18 april (per mail) terug aan de bonden. Daarbij heeft ze aangegeven dat er geen enkele grond is dat de wettelijke en arbeidsvoorwaardelijke bescherming van de positie van kaderleden onvoldoende zou zijn gewaarborgd. Dit heeft zij herhaald in haar brief van 11 juni. Daarna blijft het stil voor het college, totdat op 23 mei de betreffende passage uit de concept-notulen door de bonden wordt gepubliceerd in een nieuwsbrief, zonder te verduidelijken dat het om concept-notulen zou gaan, iets dat de bonden dan wel al wisten.

Als het verspreiden van de conceptnotulen door middel van de nieuwsbrief van 23 mei bekend wordt binnen het SSC-ZL doemt daar opnieuw de vraag op hoe die verspreiding heeft kunnen gebeuren. Per ongeluk? Bewust? Een hack? Dat is uiterst relevant omdat zeker een Shared Service Centre de vertrouwelijkheid van documenten moet kunnen garanderen. Intentie van SSC-ZL is in eerste instantie om aan waarheidsvinding te doen en dat klein te houden. Maar ook dat komt in een ander daglicht te staan zodra de passage gepubliceerd is in de bewuste nieuwsbrief. Op dat moment vraagt het bestuur van het Shared Service Centre de gemeentesecretaris om de mensen te horen die de bewuste notulen toonden aan de burgemeester en de gemeentesecretaris. Vanuit het oogpunt van zorgvuldigheid en procedurele waarborging adviseert de gemeentesecretaris om daarvoor het Intern Meldpunt Integriteit IMI in te schakelen, het geijkte orgaan bij **mogelijke** integriteitsschendingen. Daarvoor is een melding nodig, die gedaan wordt door het bestuur

¹ <http://car-uwo.nl/onderwerpenindex/go-en-or/taakverdeling-go-en-or>

van SSC-ZL in de persoon van de secretaris. Op dat moment **moet** IMI volgens de geldende wet- en regelgeving een onderzoek starten. Dat is onze gebruikelijke werkwijze, en ik wil namens het college benadrukken dat in die hele procedure in lijn met eerdere meldingen is gehandeld. Ik ga daar in de beantwoording van uw vragen nog dieper op in. Maar vanaf dat moment verdwijnt het college naar de achtergrond. Integriteitsonderzoeken worden volledig ambtelijk afgehandeld, zo hebben we dat besloten. Natuurlijk is er daarvoor wel gesproken over SSC-ZL. Maar dan vooral over het proces, over de problemen én over de integriteitsmelding. Daarna is het aan het bevoegd gezag, de gemeentesecretaris. Om uiterste zorgvuldigheid te betrachten is het gebruikelijk dat het college vanaf dan niet meer geïnformeerd wordt over het verloop van het onderzoek. Juist ook omdat het niet wenselijk is dat een bestuurder mogelijk kan sturen op dat onderzoek. Het IMI doet deskresearch en ondervraagt vijf medewerkers. Daarmee komt IMI niet verder, zeker niet omdat de verklaringen van de ondervraagden op elkaar lijken te zijn afgestemd. IMI adviseert de gemeentesecretaris dan om forensisch vervolgonderzoek te doen, omdat daar genoeg aanleiding toe is. IMI heeft daar zelf niet de juiste middelen voor, waarop Hoffmann wordt ingeschakeld door de gemeentesecretaris. Capra wordt gevraagd al die tijd op de juistheid van het proces te waken. Op 12 december word ik geïnformeerd gezien het gewicht van de voorlopige conclusies, op 18 december het college. Dat het college er nooit op uit is geweest om ambtenaren te ontslaan, blijkt niet alleen uit het feit dat er geen gevolg is gegeven aan de vraag vanuit het bestuur van SSC-ZL op 1 maart, maar ook uit de aangevraagde second opinion op de juridische adviezen die er in eerste instantie lagen. Wij hebben constant maximale zorgvuldigheid betracht en hebben uiteindelijk het advies om te berispen, naast ons neer gelegd.

Voorzitter, ik begon met te zeggen dat ik hier sta met een dubbel gevoel. De aanpak van het college heb ik u net uit de doeken gedaan. Maar ik sta hier ook als portefeuillehouder Personeel en Organisatie. En ik wil heel graag verder met de medezeggenschap en de bonden: In het dossier SSC-ZL, maar ook in andere belangrijke aanstaande dossiers zoals bijvoorbeeld de Wet Normalisatie Rechtspositie Ambtenaren. Ik wil zo snel mogelijk het onderling vertrouwen herstellen. Het college hecht daar ook veel waarde aan. Ik ben daar overigens al een half jaar mee bezig. Onder andere door te pogen de onderlinge relatie te normaliseren door eerste gesprekken met het GO, verkenningsgesprekken onder leiding van Emile Roemer met de beide regiobestuurders van FNV en CNV en zeer recent nog door een gesprek met de voorzitter van het hoofdbestuur van de CNV de heer Fey. Maar ook met het eigen personeel, onder andere in het openbare deel van de Ledenraadpleging eind december en recenter met de Teamleiders van ons eigen SSC. Ik ben bezig met een Plan van Aanpak inzake ongewenste omgangsvormen onder andere ten gevolge van eerder onderzoek door de arbeidsinspectie (ik realiseer me dat dit wel heel toepasselijk is). En we dejuridiseren door het niet langer aanvechten van de uitspraken van de Ondernemingskamer en de Rechtbank Limburg. Nu terugkijken op deze uiterst gevoelige kwestie maakt dit voor mij, tegen die achtergrond, extra complex. Uiteraard loop ik niet weg voor mijn verantwoordelijkheid. Ik sta voor de aanpak van het college in dit dossier. Een integriteitsmelding kent immers een eigen procedure! Maar ik heb nu ook een missie te vervullen. Het wederzijds vertrouwen en de veiligheid moeten terug. Het vertrouwen en veiligheid tussen de gemeente en de bonden, en het vertrouwen en veiligheid tussen werkgever en werknemer, nogmaals wederzijds! U kunt erop rekenen dat ik mij daar tot het uiterste voor zal blijven inzetten.

Ik rond af. We hebben duidelijk gezegd dat wij de impact betreuren die de hele zaak heeft gehad op onze mensen. Onze mensen, dat zijn ook onze vakbondsmensen, onze GO-mensen, onze OR-mensen.

En ja, natuurlijk hebben we daarvan geleerd. Één les is ons nu al helder. We nemen de geactualiseerde versie van de integriteitsregeling, die sinds 2018 voor advies voorligt bij OR, terug en gaan verbeterpunten uit deze casus verwerken. Zoals een heldere positie voor externe melders. Maar de zaak is breder dan alleen die procedure. Dat beseffen we ons

terdege. En natuurlijk hebben we daar lessen uit getrokken. We hebben ons de afgelopen weken met man en macht geconcentreerd op uw vragen en de feiten. Om met volle openheid en transparantie verantwoording af te leggen. Dat was een complex en arbeidsintensief proces omdat het vertrouwelijke en persoonlijke stukken betrof die bovendien vaak niet van ons waren. Daarom willen de tijd vragen om al onze lessen op een rijtje te zetten. Inclusief eventuele maatregelen om het in de toekomst beter te doen. Dat willen we vooral niet alleen doen, maar samen met u en met de medezeggenschap.

=//=